

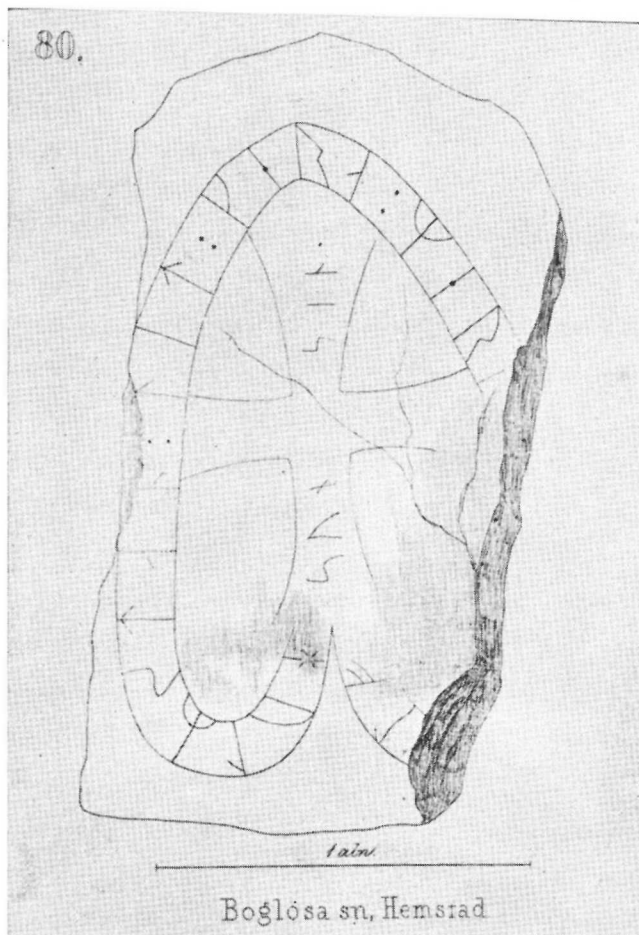

Fig. 173. U 741. Hemsta, Boglösa sn. Efter D 1: 80.

E. Brate anser, att U 741 »uppenbarligen» har ristats av Grim skald. Denna åsikt bygger på, att runslingans »ändar bilda foten till ett kors, vars övriga armar i längd och bredd motsvara densamma». Samma egendomlighet utmärker nämligen den enda runristning, som har signerats av Grim skald, se *Svenska runristare*, s. 117 f. Huruvida en sådan överensstämmelse är tillräcklig för att attribuera U 741 till en känd runristare, förefaller mycket ovist.

742. Myrby, Boglösa sn.

Pl. 74, 75.

Litteratur: B 587, L 682, D 1: 79. J. Bureus, Fa 6 s. 121 n:r 60 (Caspar Cohl), Fa 5 n:r 23, Fa 1 s. 8, Fa 10: 1 n:r 101; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 4, bl. 34; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 1, s. 279; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 62; S. B. F. Jansson, Runinskriftsinventering i Uppsala län 1941 (ATA).

Äldre avbildningar: J. Bureus, kopparstick (F f 6); P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta 4 och B 587); Dybeck a. a.

Runstenen står i den s. k. kvarnbacken, 175 m. NNÖ om Myrby, 150 m. NÖ om landsvägen Vallby kyrka—Enköping. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Ängsö».

¹ Fortsättningen lyder: »Det tör vara den andra af de två Runstenar, hvilke i presterskapets ant. berättelser från 1600-talet uppgifvas vara i Hemstads ängsbacke.» Detta uttalande beror på att Dybeck har missuppfattat *Ransakningarna*.

om nyssnämnde väg»¹ d. v. s. väster om vägen Enköping—Vallby kyrka. Stenen har försvunnit ej långt efter Dybecks besök, vilket framgår av följande uppgift i *Några ord till upplysning om bladet 'Ängsö'* (1864): »Dessutom uppgifves af R. Dybeck en annan runsten å Hemsta mark, hvilken dock ej kunnat anträffas.» Stenen har också senare vid flera tillfällen sökts förgäves.

Höjd omkr. 1,30 m., bredd 0,65 m. Stenens högra del var vid Dybecks besök bortslagen. Inskrift (enligt Dybeck):

hulrstan : lit : kera : mer - . . . lf sun sin .
5 10 15 20 25

Holmsteinn let gera mær[ki] . . . , sun sinn.

»Holmsten lät göra minnesmärket . . . , sin son.»

Runföljden 1—8 **hulrstan** återger givetvis det vanliga mansnamnet *Holmsteinn*. Att **r** är felristat för **m** är ju ej ovanligt; runan står f. ö. mitt i slingans nedre vänstra sväng. Namnet är belagt på ett 20-tal svenska runstenar och är även under medeltiden »rätt vanligt» (Lundgren-Brate), se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 105. 20—21 **lf** utgöra de sista runorna i sonens namn; detta torde alltså ha varit Ulv (eller Kalv) eller ett sammansatt namn, som har slutat på -ulv.

Fig. 174. U 742. Myrby, Boglösa sn.
Efter kopparstick i Ff 6.

Fig. 175. U 742. Myrby, Boglösa sn.
Efter B 587.

Enligt Fa 6 (och Fa 5) står runstenen »Å Köpstadz Myreby lötan i Boghelösa Sokn». I Fa 10: 1 är bladet bortskuret, men på en kantrensa återfinnes en likalydande uppgift om stenens plats. Också Fa 10: 1 har uppgiften »Å Kiöpstadz myrby Löth». Följande uppgift i *Ransakingarna* åsyftar säkerligen U 742: »J Opmyrby på Änckians Hemman i Mannegården een Steen skrifwen på, något öfwer Jorden, dess bemerckelse weet ingen.» På träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* 4 finnes bläckanteckningen »Mörby gärde i boglösa sochn» (B 587 och L 682: »Mörby gärde»). Dybeck säger stenens plats vara vid Myrby »midt i en åker omkring femtio famnar öster om vägen mellan Enköping och Wallby kyrka» (*Sveriges runurkunder*). Vid runinskriftsinventeringen 1941 låg stenen omkull. Den restes genom Riksantikvarieämbetets försorg våren 1945.

Rödgrå, grovkornig gnejsgranit. Höjd 1,50 m., bredd (nedtill) 1 m. Ristningsytan är knottrig och flerstädes ojämn. Dybecks påpekande (i *Sveriges runurkunder*), att inskriften är »ovårdad, oredig», har visst fog för sig. Linjerna äro grunda och osäkert huggna. Trots detta är ristningen i stort sett tydlig. Inskriften börjar nedtill t. v.

Inskrift:

+ ari + lit × rftia × usyrk · faður + sin + --- kumi · risti · runi
5 10 15 20 25 30 35 40

Ari let æftir Osyrg, faður sinn ... (Tið)kumi risti run[ar].

»Are lät (resa stenen) efter Osyrg, sin fader ... Tidkume ristade runorna.»

Till läsningen: Sk före 1 a är tydligt; detta sk tjänstgör också som sk vid inskriftens slut. 1 a har bst endast t. v. om hst liksom 18 a; 11 a har däremot dubbelsidig bst. I 2 r är bistavens nedre del något otydlig. 5 i är ej stunget. 7 r är tydligt; vinkelrätt mot hst och t. h. om den samma går en fåra, som icke är huggen. Efter 7 r är en avsats i stenen, och där finnes en run-

dad fördjupning, som icke gör intryck av att vara huggen. Ristaren har med all sannolikhet undvikit detta för huggning otjänliga parti; avståndet mellan 7 **r** och 8 **f** är eljest så stort att det skulle ha kunnat ge plats åt en runa. 11 **a** är tydligt. 12 **u** är ej stunget. 14 **y** är stunget. 16 **k** är ej stunget. Därefter följer mitt i slingan en rund punkt, som säkert är huggen. Före 17 **f** finnes en avsats i stenen, som förklarar det stora avståndet mellan **sk** och 17 **f**. 24 **n** har, liksom 39 **n**, ensidig bst. Efter 24 **n** finnes ett **sk** (+). Efter detta **sk** är ristningsytan skadad 33 cm.; här har funnits plats för 5 runor, om hela ytan har utnyttjats. På det skadade partiet synas numera tre tydliga hst. T. h. om hst i r. 25 finnas fördjupningar, som icke förefalla att vara spår av huggning; dessa ha uppfattats som bst i en **o**-runa (**†**), se nedan. I r. 26 finnas inga säkra spår av bst. Mellan r. 26 och r. 27 finnes plats för en runa, men inga spår av ristning. I r. 27 är endast hst säker. Mellan r. 27 och 28 **k** finnes plats för en runa, men inga säkra spår av huggning kunna iakttagas. 28 **k** är ej stunget; bst är grund. Sk efter 31 **i** är ett kort streck. T. h. om 33 **i** finnes en naturlig fördjupning. Sk efter 36 **i** är säkert. Vänstra bst i 35 **t** är otydlig. 37—40 **runi** äro alldeles säkra. — Caspar Cohl: **ark** × **lit** × **riffti** × **i** - **syrrk** · **fapurr** × **sin** ... **kumi** × **raisti** × **runa** ×. På kopparsticket i Ff 6 återfinnes i stort sett Cohls läsning. — Haddorph och Helgonius: **ari** + **lit** + **rifftia** + **usyrk fapurr** × **sin koan** × **kumi** × **rnsti runii**. — Dybeck anser, i likhet med Bureus och Liljegren, att inskriften har börjat nedtill till höger. Dybeck läser: **kumi** + **risti** · **runar** · **i** + **lit** + **r** ... **tia** + **usyrk fapurr** + **sin koan** ×. De sista fyra runorna **koan** ha tydligen icke kunnat läsas av Dybeck; detta framgår av skrafferingen på bilden och av att dessa runor sättas inom parentes vid återgivandet av inskriften.

Om namnet *Ari* se U 716; om namnet *Osyrrgr* se U 674.

Om ristaren *Tiðkumi* och hans verksamhetsområde se U 733.

Dybeck omtalar (i *Sveriges runurkunder*), att »allmogen säger att inskriften lyder:

Här dog en jättegubbe,
och han het Stubbe.»

743. Myrby, Boglösa sn.

Litteratur: J. Peringskiöld, *Monumenta* 4, bl. 34.

Avbildning: P. Helgonius, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* 4).

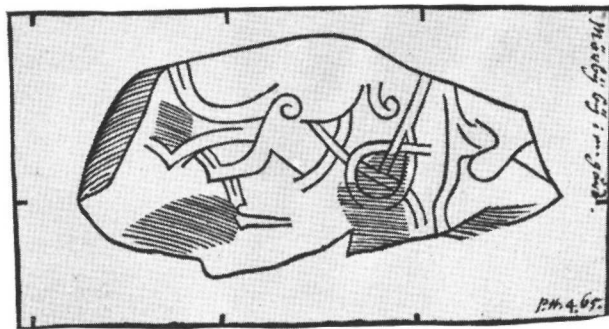

Fig. 176. U 743. Myrby, Boglösa sn. Efter träsnitt av Helgonius.

I Peringskiölds *Monumenta* 4 finnes ett runstensfragment avbildat, som enligt bläckanteckningen på träsnittet låg i »Mörby by i en gård», se fig. 176.

Endast en del av ornamentiken är bevarad; man ser bl. a. ett stycke av ett fyrfotadjur.

Husby-Sjutolfts kyrka, se U 752.